

Seat	
No.	

Total No.of
Pages : 04

Kamala College, Kolhapur
(Autonomous)

YOGA SCIENCE

M.A. (Part - II) (Semester - III)

Examination December, 2023

NEP - 2020 Levri - 6

COMPLEMENTARY THERAPIES

(Sub Code : DSC-303)

Day and Date : Wednesday, 06/12/2023

Total Marks : 80

Time : 11.00 AM To 02.00 PM

- Instructions :**
- 1) Q. No.1 is compulsory.
 - 2) Solve any 4 questions out of 6.

Q.1) Choose the correct word.

[20]

1. The therapy, which is used to remove impure blood from body of patient, called as
A) Vaman B) Nasya C) Basti D) Rakta Mokha
2. animal is used in Rakta Moksha.
A) Leech B) Snake C) Lizard
3. The nasal administration of medication is called.....
A) Vaman B) Nasya C) Basti D) Virechan
4. Reki is a word.
A) Sanskrit B) Chinies C) Japany D) Kannad
5. is first Reki Grand Master.
A) Dr.Meccao Usai B) Dr.Hayashi
C) Dr.Takata.
6. The origin of acupressure therapy in country.
A) China B) Japan

- C) America
D) Jarmany
7. acupressure instrument is used for weight loss.
A) Back Roller
B) Hand Roller
C) Vibrators
D) Foot Roller
8. acupressure instrument is used for paralysis patient.
A) Vibrator
B) Handroller
C) Power Exerciser
D) Gimmi
9. treatment of Panchkarma produce sweat.
A) Bruhan
B) Langhan
C) Swedan
D) Shambhan
10. Karma of Panchkarma is used to release cough from body.
A) Virechan
B) Body
C) Voman
D) Nasya

Q.2) What is yoga therapy? Explain methods and limitations of yoga therapy.

[15]

Q.3) What is Rekhi? Explain the history and principles.

[15]

Q.4) What is pranic Healing? Explain the action of pranic Healing.

[15]

Q.5) What is Panchkarma? Which are panchakarma? Explain the history and Importance of Panchakarma?

[15]

Q.6) What is acupressure? Explain it's history theory and tools and benefits of acupressure.

[15]

Q.7) What is divine or spiritual therapy and write its physical and psychological effects.

[15]

मराठी रूपांतर

प्र. १) योग्य पर्याय निवडा.

(२०)

१. ज्या चिकित्सा पद्धतीमध्ये रूग्णाच्या शरीरातून दूषित रक्त बाहेर काढले जाते, त्या क्रियेस म्हणतात.

अ) वमन ब) नस्य क) बस्ती ड) रक्तमोक्षण

२. रक्तमोक्षण मध्ये या प्राण्याचा वापर केला जातो.

अ) जळू ब) साप क) पाल ड) सरडा

३. नाकावाटे विविध ओषधे शरीरात प्रविष्ट करणे म्हणजे होय.

अ) वमन ब) नस्य क) बस्ती ड) विरेचन

४. रेकी हा शब्द आहे.

अ) संस्कृत ब) चिनी क) जपानी ड) कन्नड

५. यांना रेकीचे पहिले ग्रँड मास्टर म्हणतात.

अ) डॉ.मिकाओ उसुई ब) डॉ.हयाशी

क) श्रीमती टकाटा ड)

६. अँक्युप्रेसर या उपचार पद्धतीचा उगम या देशात झाला.

अ) चीन ब) जपान क) अमेरिका ड) जर्मनी

७. वजन कमी करण्यासाठी या साधनाचा अँक्युप्रेसरमध्ये वापर केला जातो.

अ) बॅक रोलर ब) हॅण्ड रोलर क) व्हायब्रेटर्स ड) फूट रोलर

८. पक्षाघाताच्या रूग्णांबाबत..... अॅक्यूप्रेशरचे साधन वापरतात.

अ) व्हायब्रेटर ब) हॅण्डरोलर क) पॉवर एक्सरसायझर ड) जिमी

९. या पूर्वकर्मांमुळे पंचकर्मांमध्ये घाम निर्माण होतो.

अ) बृहण ब) लंघन क) स्वेदन ड) स्तंभन

१०. पंचकर्मांतील हे कर्म कफ बाहेर काढण्यासाठी केले जाते.

अ) विरेचन ब) बस्ती क) वमन ड) नस्य

प्र.२) योग उपचार म्हणजे काय? ते सांगून योगउपचार पद्धती व मर्यादा स्पष्ट करा. (१५)

प्र.३) रेकी म्हणजे काय? त्याचा इतिहास व तत्वे स्पष्ट करा. (१५)

प्र.४) प्राणिक हेलिंग म्हणजे काय? तिची प्रक्रिया स्पष्ट करा. (१५)

प्र.५) पंचकर्मे म्हणजे काय? पंचकर्मे कोणती सांगा? पंचकर्मांचा इतिहास व महत्त्व विषद करा. (१५)

प्र.६) अॅक्यूप्रेशर म्हणजे काय? त्याचा इतिहास सिद्धांत व अॅक्यूप्रेशरसाठी साधने व फायदे विषद करा. (१५)

प्र.७) दैविक किंवा अध्यात्मिक चिकित्सा म्हणजे काय? त्याचे शारीरिक व मानसिक परिणाम लिहा. (१५)

